

ΤΟΥ **Αλέκου Αναγνωστάκη**

Με αφορμή και τις επερχόμενες «αυτοδιοικητικές» εκλογές και τη συγκρότηση μάχιμων ψηφοδελτίων επανέρχεται στο προσκήνιο η συζήτηση περί της «*συνδιαχείρισης*».

Περί της πολιτικής δηλαδή που ελλοχεύει στη δράση των αυτοδιοικητικών σχημάτων εργατικής αναφοράς (πολύ περισσότερο δημάρχων) και οδηγεί, αντικειμενικά και τελικά, στην καλλιέργεια αυταπατών, στην διευκόλυνση και εντέλει στην προώθηση της αστικής πολιτικής μέσω των Δήμων και των περιφερειών, με λίγα λόγια στην άρνηση του λόγου ύπαρξης και δράσης τους.

Το λογικό σχήμα, στο βάθος, είναι το εξής:

Το κράτος είναι μηχανή αστικής κυριαρχίας. Το αστικό κράτος μόνο αν διαλυθεί και στη θέση του δημιουργηθεί ένα εργατικό κράτος – κατά τους κλασικούς – τότε και μόνο τότε η νέα κρατική οντότητα μπορεί να δρα σε όφελος των εργατολαϊκών δυνάμεων.

Οι Δήμοι και πολύ περισσότερο οι περιφέρειες είναι κατώτερες δομές του (αστικού) κράτους. Άρα μόνο η διάλυση και αντικατάσταση τους από λαϊκά κρατικά όργανα έχει νόημα.

Επομένως η δράση μας σε αυτούς, αν δεν προσέξουμε τι ιεραρχούμε, ειδικά στην περίπτωση της κατάκτησης της πλειοψηφίας ενός αυτοδιοικητικού συμβουλίου, μπορεί να καταντήσει αστική διαχείριση, να οδηγήσει στην αφομοίωση και την υποταγή.

Αυτή η άποψη περιρρέει αγωνιστές και σχήματα κομμουνιστικής αναφοράς (ΚΚΕ, ΝΑΡ κ.α.)

Η άποψη αυτή ξεκινά από σωστή αφετηριακή βάση.

Αλλά ας το συζητήσουμε.

Το κράτος, ως «ο θεσμός των θεσμών», έχει ημερομηνία γένεσης.

Είναι γέννημα – εκεί γύρω στα 1700 – μιας κοινωνίας διαιρεμένης σε τάξεις.

Άρα η σχέση του κράτους με την κοινωνία είναι καταρχήν σχέση κυοφορούσας – κυοφορούμενου.

Η κοινωνία της καπιταλιστικής αγοράς για να διατηρήσει και αναπαράγει τη δομή της χρειάζεται αυτή τη δύναμη, το σύγχρονο κράτος, το οποίο κατ' επίφαση, θα στέκει δήθεν υπεράνω ταξικών συμφερόντων, θα δρα τάχατες πέρα και πάνω από την κοινωνία.

Αλλά το αστικό κράτος με τη γένεση του διπλασίασε την κοινωνία σε κράτος – ξεχωριστό κομμάτι της κοινωνίας και αναπόσπαστο μέρος της – και στην υπόλοιπη κοινωνία στα πλαίσια μιας σύγχρονης κοινωνικοκρατικής ολότητας.

Ο διακριτός αυτός μηχανισμός με τη συγκρότησή του και τη σχετική του αυτοτέλεια επιστρέφει στην κοινωνία και διεισδύει στις δομές της.

Όταν λοιπόν μιλάμε για κράτος ο λόγος γίνεται για ένα ειδικό σύνολο μηχανισμών, θεσμών και δραστηριοτήτων, **μια σχετικά αυτόνομη ολότητα** που δεν μορφοποιεί μόνο το διπλασιασμό της κοινωνίας σε κρατική σφαίρα και κοινωνία αλλά και **εξασφαλίζει ενεργά τη διαιώνιση της αστικής κυριαρχίας**. Κυριαρχία την οποία επιχειρεί να τη μορφοποιεί σε γενική βούληση, να τη νομιμοποιεί κοινωνικά, να τις προσδίδει δημοκρατικό μανδύα. Να τη μορφοποιεί σε πανκοινωνική, δήθεν, κρατική πολιτική.

Αυτή είναι η κύρια και καθοριστική λειτουργία του: **Το κράτος είναι μια σύνθετη αστική μηχανή – η οποία μάλιστα αυτονομείται σχετικά – για να προστατεύει, προωθεί, επιβάλλει τα συμφέροντα της αστικής τάξης συνολικά, να τις εξασφαλίζει τις απαραίτητες κοινωνικές συμμαχίες, να εξασφαλίζει την ομαλή αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης.**

Αλλά γι αυτούς ακριβώς τους λόγους, για την ομαλή αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης και τις απαραίτητες για την αστική τάξη κοινωνικές συμμαχίες, **αυτή η σύνθετη μηχανή αστικής κυριαρχίας, παράλληλα με την καλυμμένη ή απροκάλυπτη βία, (νομική, οικονομική, αστυνομική κ.α.) που το οδηγεί να δρα και να συμπεριφέρεται ως κατακτητής απέναντι στην εργατική τάξη, τη νεολαία, τους**

αυτοαπασχολούμενους, αποκτά αναγκαστικά μια δευτερεύουσα λειτουργία, μια κοινωνική λειτουργία μέσα από την οποία παροχή δημόσιων δαπανών υγείας, ασφάλισης, πρόνοιας, Παιδείας.

Αυτοί οι άνισοι δυο ρόλοι, ο ισχυρός καταναγκαστικός και ο αδύναμος κοινωνικός είναι η υλική βάση της σχέσης αντίθεσης που δρα στο εσωτερικό της ίδιας της ενότητας – κράτος.

Αυτός ο δευτερεύοντας, ο αναγκαστικός και αντικειμενικός «κοινωνικός» ρόλος του αστικού κράτους είναι όμως που «νομιμοποιεί» το εργατικό κίνημα να διεκδικεί και να επιβάλλει κατακτήσεις για την ικανοποίηση θεμελιωδών και διαρκώς διαφιλονικούμενων αιτημάτων κοινωνικής πολιτικής που βοηθούν να ζει, τώρα, εντός της καπιταλιστικής βαρβαρότητας και πρωτοφανούς δυνατότητας, σχετικά πιο ανθρώπινα ο εργάτης δημιουργός. Να παίρνει μια ανάσα ζωής.

Όπου κι αν είναι.

Στο κράτος, στους δήμους και τις περιφέρειες ή στα ταξικά εργατικά ή στα αντιδραστικά συνδικάτα.

Αυτή η δευτερεύουσα πλευρά του αστικού κράτους, άρα και των κατώτερων δομών του (Δήμος, Περιφέρεια) είναι η βάση που νομιμοποιεί τις άμεσες, εντός του καπιταλισμού και από τον καπιταλισμό, διεκδικήσεις για την ικανοποίηση των ιστορικά διαμορφούμενων εργατικών αιτημάτων για δημόσια παιδεία, υγεία, πρόνοια, ασφάλιση δίχως να μετατρέπουν τον διεκδικητή ντε και καλά σε διαχειριστή. Έως τελικά τη μεγάλη αναμέτρηση που θα οδηγεί στην αλλαγή της κοινωνικής θέσης της εργατικής τάξης σε κυρίαρχη δύναμη.

Αυτή τη δευτερεύουσα πλευρά λησμονούν τμήματα της μαχόμενης Αριστεράς και μετατοπίζονται στο σεχταρισμό με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση.

Η ίδια πλευρά διογκώνεται από μαχόμενες δυνάμεις (τμήματα της ΛΑΕ κα) με αποτέλεσμα να έλκονται, να διολισθαίνουν ή και να περνούν εντολές της διαχειριστικής λογικής «για καλύτερους όρους ζωής».

Και ο κίνδυνος λοιπόν της αφομοίωσης, η απειλή της ενσωμάτωσης;

Ο κίνδυνος είναι υπαρκτός, η αφομοίωση ως δυνατότητα είναι διαρκώς παρούσα, ο φόβος για αυτήν είναι δικαιολογημένος.

Η σχέση τακτικής και στρατηγικής στην πολιτική είναι μια διαλεκτική σχέση ενότητας και αντίθεσης.

Όταν η εργατική τάξη διεκδικεί σπουδαία ζητήματα της καθημερινότητας και τα κατακτήσει τότε τείνει να «κουρνιάζει» στο κατακτηθέν.

Άρα να παραιτείται προσωρινά από το «μετά», τον αγώνα για το μεγάλο άλμα.

Εδώ βρίσκεται η υλική βάση της αντίθεσης που διασχίζει τη σχέση τακτικής στρατηγικής.

Καθώς όμως η αστική τάξη «επιστρέφει» για να ανακατακτήσει αυτό που έχασε, εκεί σε αυτό το διαρκές μπρα ντε φερ, κατανοείται η ανάγκη μόνιμων, σταθερών, γενικών και νομικά θεσμοθετημένων κατακτήσεων και ρυθμίσεων.

Αυτή η πραγματικότητα είναι η υλική βάση της σχέσης ενότητας τακτικής και στρατηγικής.

Η λύση αυτής της αντίθεσης είναι ζήτημα της ταξικής πάλης.

Στην εξέλιξη αυτής της διαπάλης οι δυνάμεις της επαναστατικής επαγγελίας και κομμουνιστικής στόχευσης οφείλουν να δρουν, «επί ποινή θανάτου», οργανωτικά και πολιτικά ανεξάρτητες.

Ακριβώς για να ενώνουν, να εμπνέουν, να οργανώνουν και να προσανατολίζουν, να δικαιολογούν έμπρακτα τον στρατηγικό τους ρόλο.

Άρα η δικαιολογημένη ύπαρξη του φόβου μπροστά στον κίνδυνο αφομοίωσης και τον κίνδυνο συνδιαχείρισης δεν μπορεί να οδηγεί στην υποταγή στο φόβο. Δεν επιτρέπεται να οδηγεί στην περιχαράκωση, στο σεχταρισμό ή στη διάχυση.

Και με τις «καθυστερημένες αστικές μεταρρυθμίσεις» φιλολαϊκού χαρακτήρα τι γίνεται;

Οι αστικές μεταρρυθμίσεις στη νέα εποχή για σοβαρούς λόγους έχουν υπεραντιδραστικό χαρακτήρα (λιγότερο κοινωνικό κράτος, ελαστικές εργασιακές σχέσεις, γενικευμένη ιδιωτικοποίηση, σύγχρονη καταστολή κ.α.).

Αλλά υπάρχουν ορισμένες και εντελώς συγκεκριμένες που ενδιαφέρουν την Αριστερά.

Τέτοια ήταν, για παράδειγμα, η καθιέρωση στη χώρα μας της δημοτικής γλώσσας το 1976.

Ανάλογη είναι η προωθούμενη καθυστερημένη αστική μεταρρύθμιση στις συγκοινωνίες για τη δημιουργία σύγχρονου οδικού δικτύου και σιδηροδρόμων.

Ανάγκη που ενδιαφέρει την Αριστερά ακριβώς για να μη θρηνούμε μια επαρχιακή πόλη από νεκρούς στα οδικά δυστυχήματα κάθε χρόνο, να μη πληρώνουμε «το ένα άλλο ένα» με τα διόδια και τις σκανδαλώδεις εκχωρήσεις σε ομίλους, να γίνεται με διαφάνεια και σύμφωνα με εκρηκτικές δυνατότητες της σύγχρονης επιστήμης και της τεχνικής.

Μια τέτοια Αριστερά λοιπόν και στην «τοπική, αυτοονομαζόμενη, αυτοδιοίκηση» μπορεί και πρέπει να ιεραρχεί ως πρώτο την αγωνιστική οργάνωση του λαού ώστε να διεκδικεί από το κράτος αλλά και από την ίδια την τοπική αυτοδιοίκηση εντός της οποίας δρα.

Και να πετυχαίνει.

Ο Πελετίδης π.χ. με όλα τα όρια που έχει και την ανυπαρξία μετωπικής πολιτικής, διεκδικεί από το κράτος πόρους και δημόσια αγαθά. Ταυτόχρονα διεκδικεί και επιβάλλει εντός του Δήμου διαφοροποιούμενα δημοτικά τέλη και υποχρεώσεις υπέρ των φτωχών και σε βάρος των πλουσίων. Προσλαμβάνει οκταμηνίτες υπαλλήλους – άρα σε πρώτο πλάνο ενισχύει τις ελαστικές εργασιακές σχέσεις – και ταυτόχρονα τους ωθεί σε γενικές συνελεύσεις στις οποίες καλούνται οι ίδιοι να καταγγείλουν το θεσμό, μαζί με το δήμαρχο να διαδηλώνουν ενάντιά του, να διεκδικούν τη μονιμοποίησή τους, ενάντια στην πολιτική ΕΕ – κυβέρνησης.

Άρα σε δεύτερο πλάνο στρέφεται ενάντια στις ελαστικές εργασιακές σχέσεις.

Όπως η κοινωνική πραγματικότητα και πρακτική δείχνουν, ο σύγχρονος ολοκληρωτικός καπιταλισμός, πρωτίστως η κανιβαλική αστική πολιτική που τον συνοδεύει, θρυμματίζουν τις σταθερές της προηγούμενης εποχής, τη σταθερή πατρίδα, τη σταθερή δουλειά, την οικογένεια, τη σταθερή κοινωνική ασφάλιση, κυρίως και πάνω απ' όλα τη συλλογική δράση και τα αντίστοιχα συλλογικά όργανα.

Η τάση είναι η δημιουργία ρευστών, εγωιστικών, μοναχικών συλλογικών υποκειμένων και προσωπικοτήτων που θα ζουν σε διαρκή αβεβαιότητα.

Αυτή η κοινωνική παθολογία της νέας εποχής του γερασμένου καπιταλισμού αποτελεί τη βάση για τη σύγχρονη ανάπτυξη του ατομισμού και του αναρχισμού, τη μήτρα για την επανεμφάνιση ή και την αγωνιώδη αγκίστρωση σε εθνικές ή φυλετικές ταυτότητες, τη μητριά της Αριστεράς που καλλιεργεί την πολυδιάσπασή της.

Αλλά η κυρίαρχη αυτή τάση αποκαλύπτει τα όρια του νεοφιλελευθερισμού, οδηγεί κατά κύματα σε πολιτική κρίση τους διαχειριστές του και ταυτόχρονα σε κρίση την παραδοσιακή μεταρρυθμιστική στρατηγική του ρεφορμιστικού κόμματος.

Μοιραία επιδρά στο εργατικό κίνημα και τις πρωτοπορίες του δημιουργώντας νέες απαιτήσεις για όσους αγωνίζονται στα πεδία της θεωρίας και της πολιτικής για τη θεμελίωση της πολιτικής και των φορέων της και την ανάπτυξη της μαρξιστικής θεωρίας.

Μπορούμε;